

A 1758/holdbart**Behandles i** Udvalget for et Holdbart Norden

Udvalget for et Holdbart Nordens betænkning over

**Medlemsforslag
om genanvendelsesstrategi****Forslag**

Udvalget for et Holdbart Norden foreslår at

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

at affaldseksport kun må foregå til virksomheder, der kan dokumentere genanvendelse eller miljømæssigt forsvarlig bortskaffelse af affaldet*at* Nordisk Ministerråd udarbejder et forslag til en samlet fælles genanvendelsesstrategi for alle affaldstyper*at* Nordisk Ministerråd udarbejder en nordisk støtteordning for forskning- og udvikling i nye genanvendelsesmetoder og 'zero waste' løsninger**Baggrund**

Den Socialdemokratiske Gruppe har fremsat medlemsforslag som rekommanderer Nordisk ministerråd, at affaldseksport kun må foregå til *lande*, der kan dokumentere genanvendelse eller miljømæssigt forsvarlig bortskaffelse af affaldet, og at der udarbejdes et forslag til en genanvendelsesstrategi for alle affaldstyper og en nordisk støtteordning for forskning- og udvikling i nye genanvendelsesmetoder.

Som baggrund for forslaget konstaterer den socialdemokratiske gruppe at i dag eksporteres en stor del af de nordiske landes affald til andre lande. Når affald bliver solgt anses det som en ressource, der skal genanvendes. Men i praksis bliver en stor del af det eksporterede affald til et miljøproblem for de modtagende lande. Det er f.eks. tilfældet i Kina, hvor man nu fra statslig side sætter en stopper for importen af plastaffald. I 2016 alene eksporterede vestlige lande syv millioner tons plastaffald til Kina. Den eksporterede plast er typisk den type affald, der er sværest at genanvende. Det samme gør sig gældende for andre typer af affald, hvor vores genanvendelse kun fokuserer på let genanvendelige materialer, mens svært genanvendelige materialer sendes til udlandet.

Dermed eksporterer vi et miljøproblem til lande, der ofte ikke har råd til at sige nej. Samtidigt går vi glip af potentielt mange arbejdspladser og eksporterbar viden, når vi sender problemet videre til andre lande.

Det blev desuden pointeret at hvis der i stedet tages ansvar for vores eget affald og omdanner det til en ressource, vil både miljøet blive beskyttet og nye arbejdspladser skabt i de enkelte lande.

Nordisk Ministerråd har fokus på den cirkulære økonomi, gjenbruk og anvendelse av avfall som ressurs og har en fast arbeidsgruppe hvis formål å skaffe kunnskap om avfallsproblematikken. De seneste årene har Nordisk Ministerråd vært aktivt i forhold til plastavfall og i 2017 vedtok ministrene et Nordiskt program för att minska plastens miljöpåverkan. Programmet inneholder følgende strategiske mål:

1. Förebyggande av plastavfall och stöd för design för mer återanvändning, längre hållbarhet och återvinning.
2. Effektiva avfallshanteringsystem och ökad återvinning av plastavfall
3. Samarbete för att stoppa plastnedskräpningen i haven och finna kostnadseffektiva lösningar för opprensning.
4. Kunskapsutveckling om mikroplast och identifiering av åtgärder som minskar utsläppen av mikroplast i miljön.
5. Fördjupning av kunskapen om miljöpåverkan av biobaserad och biologiskt nedbrytbar plast.
6. Fördjupning av kunskapen om problematiske ämnen i återvinningen

På sommermødet 2018 i Tromsø besluttete udvalget at stille spørsmål til de nordiske lands regjering om omfanget av eksport og import av avfalla og erfaringene med de eksisterende regler samt muligheten til å stramme reglene i den retning som det etterlyses i forslaget. Svaret fra regjeringene blev behandlet af udvalgets møde den 22. januar.

Resume af svaret fra regjeringene

Det fremhæves i svaret fra *regjeringene* at grønlistet og farligt affald betragtes som en vare og at der findes et marked for handel med affald. Avfall i Norden er regulert internasjonalt ved EU direktiver (fx. EU's affaldstransportforordning) og en global avtale om farlig avfall. Der er ikke tale om detaljstyring og landene operer derfor med ulike systemer. I forhold til eksport skal avfall ifølge disse regler deles opp i to hovedkategorier; grønlistet avfall som vurderes ikke ha negative miljøkonsekvenser under transport og farlig avfall (meddeles-pliktig) som man frykter vil kunne ha miljøkonsekvenser.

Det er forbudt at eksportere farligt affald uden for EU/OECD/EES. Forbuddet anses for at være yderst viktig for at forhindre en uhensigtsmessig håndtering af farligt affald. Eksport af farligt affald til lande inden for disse økonomiske zoner begrundes med at det i nogen tilfælde er økonomiske fordelagtigt at behandle i andre lande. De nordiske regjeringer anser EU's affaldstransportforordning som et effektivt værktøj til at kontrollere strømninger af farligt affald, men at det forudsætter at der findes ressurser til kontrol og tilsyn. Det forventes at forordningen skal til eftersyn.

Hvad angår import af affald fremgår det af svaret fra regeringerne, at Sverige har oplevet at import af anmelderpligtigt affald er fordoblet hvorimod Norge har oplevet en firdobling fra 2010 frem til 2016. Niveauet i Finland og Danmark stort set det samme. Færøerne og Island har ingen import. Norge og Finland har eksporteret ca. 3 gange så meget i 2016 som i 2010. I Danmark er det 6 gange så meget som i 2010. Sverige har oplevet et lille fald i eksporten.

For så vidt angår import af farligt affald er der i Norge og Finland er der sket omtrent en fordobling frem mod 2016 og i Danmark er importen fire gange så høj i 2016 som i 2010. Sverige har kun oplevet en lille stigning.

I Norge er den totale eksport af farligt affald 3 gange så højt som i 2010. I Finland og Færøerne er der sket en lille stigning. Sverige har derimod oplevet et lille fald i deres eksport. Af svaret tyder det på at ingen af landene eksporterer farligt affald uden for EU/EØS bortset fra Danmark, som i 2016 eksporterede 14 ton farligt affald. I 2015 var det 5.426 ton.

Udvalgets synspunkter

Udvalget noterer at der trods regulering af import og eksport af farligt og ikke farligt affald findes store problemer med ophobning af affald i lande, som ofte ikke har kapacitet eller teknologi til at håndtere affaldet på ansvarlig vis. Dette resulterer i både store miljømæssige og sundhedsmæssige problemer. Udvalget konstaterer, at lovgivningen på EU-plan synes at være tilstrækkelig og at EU's affaldstransportforordning ses som et effektivt værktøj til at kontrollere strømninger af farligt affald. Udvalget bemærker at det dog forudsætter at der findes ressourcer til kontrol og tilsyn. Udvalget henviser til at forordningen forventes at skulle til eftersyn og ser gerne at forholdet omkring kontrol og eftersyn tages op til overvejelse.

Udvalget understreger at affaldsmaterialer ofte har stor genanvendelsesværdi, men kan konstatere at der mangler tekniske løsninger til bedre sortering og genanvendelse. Samtidig er der behov for viden om genanvendelsesmuligheder. Eksempelvis viser et studie fra 2018 fra det videnskabelige selskab American Chemical Society at guld og kobber udvundet fra fjernsyn kan være, ja, guld værd. I studiet viser forskere fra Kina og Australien, at forekomsten af guld er større per tons materiale end i traditionelle miner.

I sin 'Platform for Accelerating the Circular Economy'-rapport beskriver World Economic Forum, hvordan alle bliver nødt til at bidrage for at ændre den nuværende udvikling: "[Alle] har en afgørende rolle i at reducere affaldet, at beholde værdien inde i loopet, forlænge det økonomiske og fysiske liv af en enhed, samtidig med muligheden for at kunne blive repareret, genbrugt og genanvendt."

Udvalget har gennem sin behandling af medlemsforslaget kunnet konstatere at der er brug for at virksomheder, som opkøber affald har et ansvar for den videre håndtering af affaldet. Udvalget foreslår derfor at justere forslaget således, at der er fokus på virksomhedernes ansvar, dvs. at Nordisk Råd i første att-sats rekommanderer

Nordisk Ministerråd at affaldseksport kun må foregå til *virksomheder*, der kan dokumentere genanvendelse eller miljømæssigt forsvarligt bortskaffelse af affaldet. I forbindelse med udvalgets behandling af UNR's resolutioner for 2019 ved januarmødet besluttede udvalget at arbejde videre med UNR's resolution om 'zero waste'.

Udvalget har efterfølgende vurderet at der er stort sammenfald mellem initiativer i NMR, UNR's zero waste resolution og indeværende medlemsforslag A 1758/holdbart om Genanvendelsesstrategi, og foreslår at i stedet at tilføje reference til zero waste i tredje att-sats i stedet for at arbejde videre med udvalgsforslag om zero waste løsninger.

Stockholm, den 29. oktober 2019

Anders Kronborg (S)

Angelika Bengtsson (SD)

Anna Vikström (S)

Anna-Kaisa Ikonen (saml)

Cecilie Tenfjord-Toftby (M)

Erling Bonnesen (V)

Janine Alm Ericson (MP)

Johan Andersson (S)

Karl Kristian Kruse (S)

Ketil Kjenseth (V)

Kolbeinn Óttarsson Proppé (VG)

Liselott Blixt (DF)

Mikko Kärnä (cent)

Tillie Martinussen (SP)

Vilhjálmur Árnason (Sj.)

Ása Karlsson (S)

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp)